

EĞİTİMDE ALTERNATİF YAKLAŞIMLAR VE UYGULAMALAR MONTESSORİ, REGGIO EMİLİA, WALDORF VE ÖTESİ

Editör

Doç. Dr. Celalettin KORKMAZ

EĞİTİMDE ALTERNATİF YAKLAŞIMLAR VE UYGULAMALAR

MONTESSORİ, REGGIO EMİLİA, WALDORF VE ÖTESİ

Editör

Doç. Dr. Celalettin KORKMAZ

Yazarlar:

Osman BOZAĞAÇ - Sümeyye OY - Nursena ÖZKARTAL - Sevgi KARA - İlknur AKIN -
Hacı Mustafa ALBAKIR - Mehmet Ali YILAR - Songül TAŞDEMİR - Merve SOYSAL

ISBN: 978-625-5531-49-0

E-ISBN: 978-625-5531-50-6

DOI: 10.54637/vizetek.9786255531506

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Abdulkadir EMİROĞLU

Baskı: Ankara | Mayıs, 2025

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizeteki yayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

Baskı: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.

İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1 Yenimahalle/ANKARA

Tel.: 0 (312) 395 85 71

Matbaa Sertifika No: 47479

EĞİTİMDE ALTERNATİF YAKLAŞIMLAR VE UYGULAMALAR MONTESSORİ, REGGIO EMİLİA, WALDORF VE ÖTESİ

Editör

Doç. Dr. Celalettin KORKMAZ

Yazarlar

Osman BOZAĞAÇ

Sümeyye OY

Nursena ÖZKARTAL

Sevgi KARA

İlknur AKIN

Hacı Mustafa ALBAKIR

Mehmet Ali YILAR

Songül TAŞDEMİR

Merve SOYSAL

Bölümler ve Yazarlar

Editör	Doç. Dr. Celalettin KORKMAZ
1. Bölüm	High Scope Yaklaşımı Hoşgörülü Bir Öğrenme Ortamı Osman BOZAĞAÇ, <i>Fırat Üniversitesi</i> ORCID: 0009-0009-1436-0019
2. Bölüm	Reggio Emilia Okul Modeli Sümeyye OY, <i>Fırat Üniversitesi</i> ORCID: 0009-0000-0574-420X
3. Bölüm	Montessori Okulları Nursena ÖZKARTAL, <i>Fırat Üniversitesi</i> ORCID: 0009-0009-3041-1349
4. Bölüm	Jean Jacques Rousseau'nun Doğacı Eğitim Yaklaşımı Sevgi KARA, <i>Fırat Üniversitesi</i> ORCID: 0009-0001-8685-8846
5. Bölüm	Orman Okulları İlknur AKIN, <i>Fırat Üniversitesi</i> ORCID: 0000-0001-8729-7078
6. Bölüm	Bank Street (Gelişimsel Etkileşim) Yaklaşımı Hacı Mustafa ALBAKIR, <i>Fırat Üniversitesi</i> ORCID: 0009-0002-6841-4966
7. Bölüm	Demokratik Okullar Mehmet Ali YILAR, <i>Fırat Üniversitesi</i> ORCID: 0009-0008-4666-4853
8. Bölüm	Ev Okulları Songül TAŞDEMİR, <i>Fırat Üniversitesi</i> ORCID: 0000-0003-1455-789X
9. Bölüm	Lev Tolstoy'un Anarşik Okul Modeli Nursena ÖZKARTAL, <i>Fırat Üniversitesi</i> ORCID: 0009-0009-3041-1349
10. Bölüm	Waldorf Eğitim Yaklaşımı Merve SOYSAL, <i>İnönü Üniversitesi</i> ORCID: 0009-0003-9519-0088

ÖN SÖZ

Modern eğitim ortamı, geleneksel, tek tip öğrenme yaklaşımına meydan okuyan çeşitli alternatif eğitim uygulamalarının ortaya çıkışına tanıklık etmiştir. Bu yenilikçi yaklaşımlar, öğrencilerin çeşitli ihtiyaçlarını karşılamayı, kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimleri sunmayı ve ana akım eğitimin eksikliklerini gidermeyi amaçlamıştır. Modern eğitimin dinamik manzarasında, alternatif okullar yenilikçiliğin öncüleri olarak ortaya çıkmış, geleneksel normlara meydan okumuş ve öğrencilere öğrenme ve kişisel gelişim için benzersiz fırsatlar sunmuştur. Öğrencilerin çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak üzere tasarlanan bu programlar giderek daha yaygın hale gelmiş ve geleneksel okul eğitiminin tek tip yaklaşımına çok ihtiyaç duyulan bir alternatif sunmuştur.

Alternatif eğitim uygulamalarının temel yönlerinden biri, eğitim deneyimini her öğrencinin benzersiz ihtiyaçlarına göre uyarlamaya odaklanmasıdır. Alternatif eğitim programları daha küçük sınıflar ve özel müfredatlar ile deneyimsel öğrenmeye ve uygulamalı aktivitelere daha fazla vurgu yapabilmektedir. Alternatif eğitimin bir diğer ayırt edici özelliği ise yalnızca akademik başarıyı değil aynı zamanda sosyal-duygusal ve kişisel gelişimi de ele alarak bütünsel öğrenci gelişimini teşvik etmeye vurgu yapmasıdır. Ayrıca güvenli ve destekleyici bir ortam sağlayan alternatif eğitim programları ile öğrencilerin hem sınıfta hem de sınıf dışında başarılı olmak için gereken becerileri, özgüveni ve dayanıklılığı geliştirmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Eğitime yönelik bu yenilikçi yaklaşımların diğer bir yönü ise geleneksel bir okul ortamında başarılı olamayabilecek öğrencilerin çeşitli ihtiyaçlarını ve öğrenme stillerini ele almasıdır. Bunu amaçladıkları için de giderek daha fazla ilgi görmektedir. Buna dayalı önemli modellerden biri, son yıllarda ivme kazanan alternatif eğitim programları kavramıdır. Bu programlar, genellikle davranışsal zorluklar, akademik zorluklar veya kişisel koşullar gibi faktörler nedeniyle geleneksel okul ortamlarında başarı elde edemeyen öğrencilere hizmet etmek için tasarlanmıştır. Bu alternatif programlar, bireysel öğrenci ihtiyaçlarına odaklanarak ve genellikle özel müfredatlar, esnek programlar ve küçük sınıfları dâhil ederek daha destekleyici ve kişiye özel bir ortam sağlamayı amaçlamaktadır. Bu programlardaki müfredat ve öğretim yaklaşımları, öğrencilerin çok yönlü ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlayan genel eğitim ve mesleki eğitimin bir karışımı olma eğilimindedir.

Alternatif eğitim uygulamaları üzerine yapılan araştırmalar, bunların etkinliğine katkıda bulunan birkaç temel faktörü vurgulamaktadır. Bunlar arasında öğrenci ihtiyaçlarını ele almaya, olumlu ve destekleyici bir öğrenme ortamı yaratmaya ve eğitimciler, aileler ve toplum paydaşları arasında güçlü bir iş birliğini teşvik etmeye odaklanma yer almaktadır. Araştırmalar, bu ortamlarda alternatif eğitimcilerin ve yöneticilerin karşılaştığı kritik sorunları ve zorlukları vurgulamaktadır. Bu zorluklar arasında yönetim ve politika değerlendirmeleri, alternatif okulların amacı ve misyonu, engelli ve engelli olmayan öğrencilerin benzersiz ihtiyaçlarının karşılanması, yüksek beklenti ve standartların sürdürülmesi ve bu programların sonuçlarının ve etkinliğinin etkili bir şekilde ölçülmesi yer almaktadır. Alternatif eğitim modelleri gelişmeye devam ettikçe, bu programların karşılaştığı kritik sorunları ve zorlukları ele almak, bireysel koşullarından bağımsız olarak tüm öğrenciler için anlamlı ve etkili bir eğitim deneyimi sağlamalarını garantilemek için hayati önem taşımaktadır.

Eğitimciler öğrenci öğrenimini, katılımını ve genel akademik başarısını artırmaya çalıştıkça, yenilikçi ve etkili öğretim yöntemlerinin peşinde koşmak eğitim alanında odak noktası olmuştur. Araştırma ve yeniliğin kritik bir alanı, öğrencilerin çeşitli ihtiyaçlarını karşılamada ve eğitimin genel kalitesini iyileştirmede etkili olabilecek pedagojiye alternatif yaklaşımların keşfidir. Dolayısıyla yenilikçi pedagojik yaklaşımlar, genellikle etkili eğitim teorileri, araştırmaya dayalı kanıtlar ve 21. yüzyıl becerilerinin geliştirilmesiyle ilgili unsurları içerdiklerinden, öğretimi yönlendirme ve öğrenmeyi dönüştürme potansiyeline sahiptir. Örneğin, dronlar ve robotların kullanımı gibi teknoloji ve dijital araçların dâhil edilmesi, yerel öğrenme ve eleştirel düşünme ve problem çözme yeteneklerinin geliştirilmesi için benzersiz fırsatlar sağlayabilir. Yenilikçi pedagojik yaklaşımların peşinde koşmak çok önemli olsa da, bu yöntemlerin sağlam teorik temellere dayanmasını ve titiz araştırmalarla desteklenmesini sağlamak esastır. Eğitimdeki teknoloji uygulamalarının gerçekten etkili olması için sağlam bir teorik temele ve amaçlı, sistematik bir araştırma yaklaşımına ihtiyacı vardır.

Günümüz eğitim ortamında alternatif eğitim uygulamalarının yükselişi, geleneksel eğitim modellerinin sınırlarını aşarak öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik yenilikçi yaklaşımlar sunmaktadır. Bu yaklaşımlar, öğrencilerin akademik, sosyal-duygusal ve kişisel gelişimlerini destekleyerek, eğitimi daha kapsayıcı ve etkili hale getirme potansiyeli taşımaktadır. Ancak, bu programların başarısı, sağlam teorik temellere dayanması, titiz araştırmalarla desteklenmesi ve karşılaşılan zorlukların etkili bir şekilde ele alınmasına bağlıdır.

Doç. Dr. Celalettin KORKMAZ

Editör

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1	
High Scope Yaklaşımı Hoşgörülü Bir Öğrenme Ortamı	1
	Osman BOZAĞAÇ
BÖLÜM 2	
Reggio Emilia Okul Modeli	23
	Sümeyye OY
BÖLÜM 3	
Montessori Okulları	45
	Nursena ÖZKARTAL
BÖLÜM 4	
Jean Jacques Rousseau'nun Doğacı Eğitim Yaklaşımı	57
	Sevgi KARA
BÖLÜM 5	
Orman Okulları.....	67
	İlknur AKIN
BÖLÜM 6	
Bank Street (Gelişimsel Etkileşim) Yaklaşımı	87
	Hacı Mustafa ALBAKIR
BÖLÜM 7	
Demokratik Okullar.....	107
	Mehmet Ali YILAR
BÖLÜM 8	
Ev Okulları.....	117
	Songül TAŞDEMİR

BÖLÜM 9	
Lev Tolstoy'un Anarşik Okul Modeli	135

Nursena ÖZKARTAL

BÖLÜM 10	
Waldorf Eğitim Yaklaşımı	147

Merve SOYSAL

YAZARLARIN ÖZGEÇMİŞLERİ.....	166
-------------------------------------	------------